

Оновлення методичного забезпечення судової товарознавчої експертизи взуття, що перебувало в експлуатації

Марина Мартосенко,

канд-ка техн. наук, доцентка, Полтавський НДЕКЦ МВС України, м. Полтава, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6296-0320>, e-mail: martosenko@gmail.com

Інна Шурдук,

канд-ка техн. наук, Полтавський НДЕКЦ МВС України, м. Полтава, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5287-1241>, e-mail: sinnes2007@gmail.com

Наведено обґрунтування необхідності актуалізації методичного забезпечення судової товарознавчої експертизи взуття, що перебувало в експлуатації, зокрема доповнення довідникової таблиці з визначення ступеня і відсотку фізичного зносу взуття, що перебувало в експлуатації.

Ключові слова: взуття; дефекти; ступінь зносу; вартість.

Updating methodological support of forensic merchandising examination of shoes that were in use

Maryna Martosenko, Inna Shurduk

Substantiations as to the need to update the methodological support of the forensic merchandising examination of shoes that were in use have been provided, in particular, supplements of the reference table for determining the degree and percentage of physical wear of shoes that were in use.

Keywords: shoes; defects; degree of wear; cost.

Сучасні вимоги судочинства значну увагу приділяють об'єктивізації та забезпеченню всебічності під час проведення експертиз та експертних досліджень. В експертній товарознавчій практиці єдиний підхід вирішення типових завдань, які ставлять перед експертом-товарознавцем, фіксують у методиках проведення судових експертиз та експертних досліджень Міністерства юстиції України за експертною спеціальністю 12.1 «Визначення вартості машин, обладнання, сировини та споживчих товарів». Однак, чинними методиками та методичними рекомендаціями, які використовують експерти за цією спеціальністю не передбачено єдиного алгоритму проведення товарознавчих експертиз та експертних товарознавчих досліджень товарів, що перебували в експлуатації (зокрема, взуття).

Станом на березень 2023 р. у Реєстрі методик проведення судових експертиз Міністерства юстиції України за експертною спеціальністю 12.1 зареєстровано 21 методик, серед яких лише одна стосується дослідження товарів взуттєвої групи. Водночас наявними є методика експертизи імпортного взуття (розроблена Торгово-промисловою палатою СРСР 1983 р.) та методика експертизи шкіряної сировини, шкіри та виробів із шкіри (розроблена Торгово-промисловою палатою РФ 1999 р.), які не можна застосовувати на території України з 28.01.2022 р.

Слід відмітити, що у Методиці дослідження товарів взуттєвої групи при проведенні

судово-товарознавчих експертиз [2] описано дефекти взуття, що за природою виникнення є виробничими, також відсутній опис дефектів взуття, яке перебувало в експлуатації, і втрата якості взуття внаслідок зносу та наявності дефектів. У Методичних рекомендаціях «Розрахунок втрати якості непродовольчих товарів у зв'язку з їх зносом та наявністю дефектів» [3], якими користуються судові експерти-товарознавці, наведено табл. 2.3.2 «Втрата якості виробів взуття внаслідок зносу та наявності дефектів», яка містить перелік із 17 позицій «товарний стан виробів, показники зносу та дефектів», що (на нашу думку) потребує розширення, враховуючи оновлений асортимент товарів взуттєвої групи, виготовлених із використанням сучасних матеріалів за новими технологіями.

Тому можна констатувати, що нагальною проблемою є актуалізація методичного забезпечення судової товарознавчої експертизи взуття, що перебувало в експлуатації, і внесення змін до довідникової таблиці з визначення ступеня і відсотку фізичного зносу взуття, що перебувало в експлуатації.

Структура Методици проведення судових товарознавчих експертиз взуття, що перебувало в експлуатації, повинна містити такі основні елементи (положення): призначення та сферу застосування; посилання на чинні нормативно-правові акти та нормативні документи; терміни та визначення понять, позначення та скорочення; посилання на методи та засоби дослідження із обов'язковим

зазначенням послідовності їх застосування; сучасну класифікацію взуття; опис матеріалів, використаних для виготовлення взуття; особливості технології виготовлення та опорядження взуття; опис конструктивних характеристик видів взуття; класифікацію та опис дефектів взуття; опис процедури ідентифікації взуття; алгоритм опису зовнішнього вигляду та фактичного стану взуття; аналіз основних сучасних класифікацій і / або класифікаторів; алгоритм експертного товарознавчого дослідження взуття; алгоритм визначення ступеню і величини зносу взуття, що перебувало в експлуатації; оцінку результатів проведеного експертного товарознавчого дослідження.

Авторки пропонують доповнити довідникову таблицю з визначення ступеня і відсотку фізичного зносу взуття, що перебувало в експлуатації, зокрема додати знос із урахуванням товарного стану досліджуваного об'єкта:

- незначний знос (дуже добрий стан взуття) — майже нові вироби, які були в нетривалій експлуатації; малозношені вироби, які не мають виробничих та експлуатаційних дефектів, утворених через неналежну експлуатацію або догляд; фурнітура в повному комплекті та в справному стані; відсутність або незначне забруднення внутрішніх деталей взуття;
- незначний знос (добрий стан) — потертість підошви без зміни її товщини на окремих ділянках; стирання краю фірмової набійки каблучка; незначна деформація верху; незначне забруднення внутрішніх деталей взуття; відсутність слідів неналежної експлуатації; вироби, які не мають виробничих та експлуатаційних дефектів, утворених через неналежну експлуатацію або догляд; відсутність характерних ознак перефарбування або ремонту;
- середній знос (задовільний стан) — знос підошви або її окремих частин не більше ніж 1/3 товщини; наявність деформації верху без різкої зміни початкової форми та незначне забруднення внутрішніх деталей взуття; наявність дефектів (недоліків) набутого характеру, що впливають на естетичний вид виробу, але не роблять суттєвого впливу на його якість; використання за призначенням та довговічність, які можна усунути за допомогою ремонту; характерні ознаки незначного ремонту підошви (заміна набійки, те саме з нарощуванням частини каблучка, переклеювання підошви по периметру, заміна

застібки-блискавки) та верху взуття (пошкодження настрочного та тачного шва);

- середній знос (придатний до використання стан) — знос підошви або її окремих частин не більше ніж 1/3 товщини; наявність деформації верху із зміною початкової форми; забруднення зовнішніх і внутрішніх деталей взуття; відсутня або непрацездатна фурнітура, відновлення якої вимагає застосування спеціальних пристосувань (кнопки, люверси, гачки, застібки-блискавки, текстильна стрічка тощо); наявні сліди ремонту (заміна внутрішнього задника із м'яких матеріалів, устілки, відновлення верху взуття із застосуванням спеціальних реагентів та оздоблювальних колодок, заміна каблучків і / або обтяжки каблучка чи платформи;
- значний знос (незадовільний стан) — наявність потертості підошви або її окремих частин більше ніж 1/3 товщини, значна деформація та забруднення деталей верху взуття; значне забруднення внутрішніх деталей взуття; наявність слідів неналежної експлуатації, неусувних дефектів (недоліків) набутого характеру (механічних пошкоджень матеріалу, дії хімічних реактивів тощо); вироби з ознаками значного ремонту (перетяжка взуття із повною заміною деталей низу і / або верху взуття (союзок, задинок, підкладки та хутра));
- значний знос (непридатний до використання/експлуатації стан) — виріб не підлягає використанню за функціональним призначенням як взуття; значне руйнування деталей взуття; тріщини та щілини між деталями низу взуття тощо.

Розроблене доповнення до довідникової таблиці з визначення ступеня і відсотку фізичного зносу взуття, що перебувало в експлуатації, має на меті уніфікувати і спростити алгоритм товарознавчого дослідження такого взуття з одночасним підвищенням результативності судових товарознавчих експертиз.

Перелік джерел посилання

1. Методичні рекомендації по дослідженню товарів взуттєвої групи, при проведенні судово-товарознавчих експертиз : звіт про наукову роботу. Донецьк, 2006. 91 с.
2. Желавська О. О. Розрахунок втрати якості непродовольчих товарів у зв'язку з їх зносом та наявністю дефектів : метод. рек. Київ, 2011. 34 с.